

פצע בגרות

מדוע הם מופיעים, איך הגנטיקה שלנו קשורה לכך, למה הם פורצים דווקא בגיל ההתבגרות וכיצד ניתן לטפל באקנה. כל התשובות

ד"ר אמיר חורב

מנהל השירות למחלות עור בילדים, מומחה במחלות עור ומין ובמחלות עור ילדים בסורוקה, כללית

ונקראת גם "פצעי בגרות".

אצל נשים נחשבת אקנה כמחלה קשה ו"עקשנית" יותר לטיפול, וזאת בשל המרכיב ההורמונאלי הדומיננטי יותר אצלן. לגנטיקה ולמשפחתיות יש קשר מסוים

להיווצרות אקנה - אם הוריק סבלו מאקנה קשה, יש סבירות גבוהה יותר לכך שתפתח אקנה קשה יותר במהלך גיל ההתבגרות. הקשר לתזונה נדבק בעבר ולא הוכח קשר ישיר ומובהק הגורם להחמרה באקנה. כן נמצא קשר מסוים בין החמרה באקנה לבין צריכת חלב גבוהה, ככל הנראה בשל ההורמונים המצויים בחלב הפרה.

הדרכים לטיפול

לאקנה טיפולים תרופתיים רבים, חלקם טיפולים מקומיים הניתנים כקרם, ג'ל, תרחיץ וכדומה, וחלקם ניתנים בכדורים. יש להתאים את הטיפול לחומרת האקנה ולהתחשב במספר רב של גורמים, כגון סוג העור, טיפולים קודמים, אלרגיות וכדומה. לאקנה קלה שאינה מטרידה את המטופל, לעיתים אין צורך בטיפול תרופתי ומספיקה שמירה על היגיינת העור או שמספיק טיפול תרופתי מקומי בלבד. טיפול תרופתי דרך הפה יינתן לרוב בשל אקנה בינונית-קשה המכילה נגעים דלקתיים או מספר רב של קומדונים, הצטלקות והשפעה רגשית של האקנה על המטופל, בעקבות הערות שמקבל מהסביבה. הטיפול היעיל ביותר שנמצא כיום בשימוש הינו איזוטרטינואין (רואקוטן) שלו אחוזי הצלחה גבוהים וסיכוי נמוך יחסית להישנות האקנה לאחר סיום הטיפול. אמנם לטיפול זה נקשרו מספר תופעות לוואי אפשריות, אולם הטיפול נמצא שנים רבות בשוק והמציאות, ומחקרים

אקנה היא מחלת עור נפוצה ביותר ממנה סובלים מרבית בני הנוער בגילאי העשרה. למרות שהיא נחשבת בעיקר מחלה של מתבגרים, גם מבוגרים, בעיקר נשים, עלולים לסבול ממנה בגילאי ה-20 וה-30 ולעיתים היא עלולה לערב ילדים צעירים ותינוקות. אקנה, המוכרת גם כ"פצעי בגרות", מתחילה עם חסימת הנקבוביות בעור עד אטימתן ויצירת קומדונים (ראשים לבנים ושחורים). המיקום האופייני הוא בעור הפנים ובחלק העליון של הגו.

הדימוי העצמי

אקנה עלולה להפוך לדלקתית עם יצירת מוגליות (פוסטולות) ואף יצירת נגעים דלקתיים עמוקים יותר בעור כגון קשריות (נודולים) וציסטות הנגעים הדלקתיים מפריעים מאוד בחיי היום-יום, הם עלולים להוביל לפגיעה בדימוי העצמי, ביצירת קשרים חברתיים, בהפרעה בתפקוד ואף להותיר כתמים וצלקות על פני העור מהם יסבלו המטופלים שנים ארוכות. לאור זאת מומלץ מאוד לטפל באקנה בשלב המוקדם ביותר האפשרי.

"הטיפול היעיל ביותר שנמצא כיום בשימוש הינו איזוטרטינואין (רואקוטן). סבלנות היא שם המשחק בטיפול באקנה, לחלק מהטיפולים לוקח בין ארבעה לשמונה שבועות עד שנראות תוצאות ראשוניות, ומשך הטיפול הינו חודשים רבים"

ישנם ארבעה גורמים עיקריים לאקנה: יצור מוגבר של שומן חלב (סבום) על פני העור, אטימת נקבוביות העור, זיהום בחיידק הפרופיאונבקטר אקנה (*Propionibacterium acnes*) והופעת דלקת, שהיא למעשה תגובת הגוף לשלושת הגורמים הראשונים. ההורמונים משחקים תפקיד חשוב בהיווצרות אקנה במתבגרים. בזמן ההתבגרות מופרשים הורמונים מסוימים בגוף שחלקם גורמים לייצור מוגבר של שומן חלב, שתורם בתורו לחסימת הנקבוביות בעור ולאטימתן, כך שנוצרים קומדונים. תהליך זה יתקדם ויחמיר עד שהוא עלול להתחיל תהליך דלקתי. הורמונים הינם הסיבה העיקרית שאקנה מופיעה בעיקר במתבגרים

רבים שבוצעו, מוכיחים שהטיפול יעיל ובטוח, ואם הוא מבוצע ומבוקר על ידי רופא עור, הסיכון יורד משמעותית. סבלנות היא שם המשחק בטיפול באקנה, לחלק מהטיפולים לוקח בין ארבעה לשמונה שבועות עד שנראות תוצאות ראשוניות, ומשך הטיפול הינו חודשים רבים.

"לכל מי שסובל מאקנה מומלץ לשטוף את הפנים פעמיים ביום (בוקר וערב). חשוב לשטוף את הפנים גם לאחר פעילות גופנית והזעה. שפשוף וקרצוף עור הפנים אינם מומלצים"

לגבי שטיפת הפנים: לכל מי שסובל מאקנה מומלץ לשטוף את הפנים פעמיים ביום (בוקר וערב). חשוב לשטוף את הפנים גם לאחר פעילות גופנית והזעה. שפשוף וקרצוף עור הפנים אינם מומלצים ועלולים לגרום ליובש וגירוי. מומלץ מאוד להימנע מלחיצה, "פיצוץ" או ריקון הנגעים. אלו יכולים לגרום להצטלקות והחמרה. ■

החזון:
"קידום שירות העור לילדי הדרום תוך מתן דגש על מקצועיות, אבחון חדשני וטיפולים מגוונים."